EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 3.7.2017
COM(2017) 357 final

2017/0148 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY,

kterým se Lucembursko a Rumunsko opravňují, aby v zájmu Evropské unie přijaly přistoupení Gruzie a Jižní Afriky k Haagské úmluvě o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí z roku 1980

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Účelem Haagské úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí ze dne 25. října 1980 (dále též „úmluva z roku 1980“), kterou do dnešního dne ratifikovalo 97 zemí včetně všech členských států EU, je obnovit stávající stav formou bezodkladného návratu protiprávně přemístěných nebo zadržovaných dětí prostřednictvím systému spolupráce mezi ústředními orgány, které její smluvní strany určí.

Vzhledem k tomu, že zabránit únosům dětí je důležitou součástí politiky EU na podporu práv dítěte, Evropská unie se zasazuje na mezinárodní úrovni o zlepšení uplatňování úmluvy z roku 1980 a vyzývá třetí státy, aby k ní přistoupily.

Gruzie uložila dokument o přistoupení k úmluvě z roku 1980 dne 24. července 1997. Úmluva vstoupila v Gruzii v platnost dne 1. října 1997.

Úmluva z roku 1980 je již v platnosti mezi Gruzií a 25 členskými státy EU. Pouze Dánsko, Lucembursko a Rumunsko přistoupení Gruzie k úmluvě dosud nepřijaly.

Jižní Afrika uložila dokument o přistoupení k úmluvě z roku 1980 dne 8. července 1997. Úmluva vstoupila v Jižní Africe v platnost dne 1. října 1997.

Úmluva z roku 1980 je v platnosti mezi Jižní Afrikou a 26 členskými státy. Pouze Lucembursko a Rumunsko přistoupení Jižní Afriky k úmluvě dosud nepřijaly.

Ustanovení čl. 38 odst. 4 úmluvy z roku 1980 uvádí, že úmluva je účinná jen ve vztazích mezi přistupujícím státem a smluvními státy, které prohlásí, že s přistoupením souhlasí.

Výlučnou pravomoc EU v oblasti souhlasu s přistoupením třetího státu k úmluvě z roku 1980 potvrdil Soudní dvůr Evropské unie, který byl konzultován z podnětu Komise.

Dne 14. října 2014 Soudní dvůr Evropské unie ve svém posudku 1/13 uvedl, že *souhlas s přistoupením třetího státu k Haagské úmluvě o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí z roku 1980 spadá do výlučné pravomoci Evropské unie*.

Soudní dvůr zdůraznil potřebu jednotnosti ohledně této otázky na úrovni EU, aby se zabránilo nejednotnému uplatňování mezi členskými státy.

Vzhledem k tomu, že oblast mezinárodních únosů dětí spadá do výlučné vnější pravomoci Evropské unie, musí se rozhodnutí, zda by se mělo přijmout přistoupení Gruzie a Jižní Afriky, na úrovni EU přijmout formou rozhodnutí Rady. Lucembursko a Rumunsko by tudíž měly učinit prohlášení, že přistoupení Gruzie a Jižní Afriky v zájmu Evropské unie přijímají.

Přijetím ze strany Lucemburska a Rumunska by byla úmluva z roku 1980 použitelná mezi Gruzií a všemi členskými státy EU s výjimkou Dánska. Pokud jde o Jižní Afriku, stane se úmluva z roku 1980 použitelná ve vztahu ke všem členským státům EU.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Pokud jde o únosy dětí jedním z rodičů, je Haagská úmluva z roku 1980 mezinárodním protějškem nařízení Rady č. 2201/2003 (známého jako „nařízení Brusel IIa“), které je základním kamenem soudní spolupráce EU ve věcech manželských a věcech rodičovské zodpovědnosti[1].

Jedním z hlavních cílů nařízení je zabránit únosům dětí mezi členskými státy zavedením postupů, které zajistí bezodkladný návrat dítěte do členského státu jeho obvyklého bydliště. Za tímto účelem nařízení Brusel IIa obsahuje ve svém článku 11 postup podle Haagské úmluvy z roku 1980 a doplňuje ho vyjasněním některých jeho aspektů, zejména výslechu dítěte, lhůty pro vydání rozhodnutí od podání žádosti o navrácení a důvodů nenavrácení dítěte. Zavádí rovněž ustanovení upravující protichůdná rozhodnutí o navrácení či nenavrácení vydaná v různých členských státech.

Na mezinárodní úrovni Evropská unie podporuje přistoupení třetích států k úmluvě z roku 1980, aby se její členské státy mohly opírat o společný právní rámec pro řešení případů mezinárodních únosů dětí.

V období od června 2015 do prosince 2016 již bylo přijato deset rozhodnutí Rady za účelem přijetí přistoupení deseti třetích zemí k Haagské úmluvě z roku 1980 o mezinárodních únosech dětí (Maroka, Singapuru, Ruské federace, Albánie, Andorry, Seychel, Arménie, Korejské republiky, Kazachstánu a Peru)[2].

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Tento návrh zjevně souvisí s obecným cílem zakotveným v článku 3 Smlouvy o Evropské unii, jímž je ochrana práv dítěte. Systém Haagské úmluvy z roku 1980 má chránit děti před škodlivými účinky únosu dítěte jeho rodičem a zajistit, aby dítě mohlo udržovat styk s oběma rodiči, například zajištěním účinného výkonu práva na osobní styk.

Za zmínku stojí rovněž spojení s podporou využívání mediace při řešení přeshraničních rodinných sporů. Směrnice o některých aspektech mediace v občanských a obchodních věcech[3] se použije také na rodinné právo v rámci společného evropského soudního prostoru. Haagská úmluva z roku 1980 rovněž podporuje smírné řešení rodinných sporů. Jeden z pokynů pro správnou praxi na základě Haagské úmluvy z roku 1980 vydaný Haagskou konferencí o mezinárodním právu soukromém je věnován využívání mediace pro řešení mezinárodních rodinných sporů týkajících se dětí v případech spadajících do oblasti působnosti úmluvy. Z podnětu Evropské komise byly tyto pokyny vypracované v angličtině a francouzštině přeloženy do všech jazyků EU, jakož i do arabštiny, s cílem podpořit dialog se

[1] Úř. věst. L 338, 23.12.2003, s. 31.

[2] Již bylo přijato deset rozhodnutí Rady, kterými se členské státy opravňují, aby přijaly přistoupení k úmluvě z roku 1980, pokud jde o **Andorru** (rozhodnutí Rady 2015/1023 přijaté dne 15. června 2015), **Seychely** (rozhodnutí Rady 2015/2354 přijaté dne 10. prosince 2015), **Rusko** (rozhodnutí Rady 2015/2355 přijaté dne 10. prosince 2015), **Albánii** (rozhodnutí Rady 2015/2356 přijaté dne 10. prosince 2015), **Singapur** (rozhodnutí Rady 2015/1024 přijaté dne 15. června 2015), **Maroko** (rozhodnutí Rady 2015/2357 přijaté dne 10. prosince 2015), **Arménii** (rozhodnutí Rady 2015/2358 přijaté dne 10. prosince 2015), **Korejskou republiku (**rozhodnutí Rady 2016/2313 přijaté dne 8. prosince 2016**), Kazachstán (**rozhodnutí Rady 2016/2311 přijaté dne 8. prosince 2016**)** a **Peru (**rozhodnutí Rady 2016/2312 přijaté dne 8. prosince 2016**).**

[3] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/52/ES ze dne 21. května 2008 o některých aspektech mediace v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 136, 24.5.2008, s. 3).

státy, které úmluvu dosud neratifikovaly, a pomoci nalézt konkrétní způsoby, jak řešit problémy související s mezinárodními únosy dětí s uvedenými zeměmi[4].

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právní základ

Vzhledem k tomu, že se rozhodnutí týká mezinárodní dohody, je platným právním základem článek 218 Smlouvy o fungování Evropské unie ve spojení s čl. 81 odst. 3. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

Spojené království a Irsko jsou vázány nařízením (ES) č. 2201/2003, a proto se účastní přijímání a používání tohoto rozhodnutí.

V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, se Dánsko neúčastní přijímání tohoto rozhodnutí a toto rozhodnutí pro ně není závazné ani použitelné.

• Proporcionalita

Tento návrh je vypracován po vzoru již přijatých rozhodnutí Rady týkajících se téže věci a nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cíle, kterým je jednotný postup EU ve věci mezinárodních únosů dětí, tím, že zajistí, aby Lucembursko a Rumunsko přijaly přistoupení Gruzie a Jižní Afriky k Haagské úmluvě z roku 1980 ve stanovené lhůtě.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

• Konzultace se zúčastněnými stranami

Lucembursko a Rumunsko, se kterými Komise konzultovala jejich připravenost přijmout přistoupení Gruzie a Jižní Afriky k úmluvě z roku 1980, vydaly příznivé stanovisko.

Jednání na zasedání odborníků dne 24. dubna 2017 ukázala, že v této fázi neexistují žádné námitky ze strany členských států vůči tomu, aby Lucembursko a Rumunsko přijaly přistoupení Gruzie a Jižní Afriky k úmluvě z roku 1980.

• Sběr a využití výsledků odborných konzultací

Vzhledem k tomu, že úmluva je již v platnosti s 25 členskými státy, pokud jde o Gruzii, a s 26 členskými státy, pokud jde o Jižní Afriku, mají Komise a odborníci z členských států za to, že v takových případech není třeba provést konkrétní posouzení situace v dotyčné třetí zemi.

Co se týče Gruzie a Jižní Afriky, neoznámili odborníci z členských států žádné problémy při uplatňování úmluvy z roku 1980.

• Posouzení dopadů

Jako v případě deseti rozhodnutí Rady, která již byla přijata v letech 2015 a 2016 a která se týkají přijetí přistoupení několika třetích států k Haagské úmluvě z roku 1980, nebylo vzhledem k povaze tohoto legislativního aktu provedeno konkrétní posouzení dopadů. Konkrétní posouzení situace Gruzie a Jižní Afriky bylo v každém případě považováno za nadbytečné, a to s ohledem na skutečnost, že úmluva je již v platnosti s 25, případně s 26

[4] https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=5568&dtid=3

členskými státy EU, a vzhledem k připravenosti Lucemburska a Rumunska přistoupení Gruzie a Jižní Afriky přijmout.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Navrhované rozhodnutí nemá žádné rozpočtové důsledky.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Jelikož se návrh týká pouze oprávnění Lucemburska a Rumunska přijmout přistoupení Gruzie a Jižní Afriky k úmluvě z roku 1980, je monitorování jeho provádění omezeno na to, jak Lucembursko a Rumunsko dodržují znění prohlášení a lhůtu pro jeho uložení a uvědomění Komise o jeho uložení, jak je stanoveno v rozhodnutí Rady.

2017/0148 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY,

kterým se Lucembursko a Rumunsko opravňují, aby v zájmu Evropské unie přijaly přistoupení Gruzie a Jižní Afriky k Haagské úmluvě o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí z roku 1980

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 81 odst. 3 ve spojení s článkem 218 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu[5],

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Evropská unie si za jeden ze svých cílů stanovila podporu ochrany práv dítěte, jak je uvedeno v článku 3 Smlouvy o Evropské unii. Opatření na ochranu dětí proti protiprávnímu přemístění nebo zadržení jsou nedílnou součástí této politiky.

(2) Rada přijala nařízení (ES) č. 2201/2003[6] (dále jen „nařízení Brusel IIa“), jehož cílem je chránit děti před škodlivými účinky jejich protiprávního přemístění či zadržení a zavést postupy, aby byl zajištěn jejich bezodkladný návrat do státu jejich obvyklého bydliště, jakož i zajistit ochranu práv na osobní styk s dítětem a práva péče o dítě.

(3) Nařízení Brusel IIa doplňuje a posiluje Haagskou úmluvu ze dne 25. října 1980 o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí (dále též „Haagská úmluva z roku 1980“), která na mezinárodní úrovni stanoví systém závazků a spolupráce mezi smluvními státy a mezi ústředními orgány s cílem zajistit bezodkladný návrat protiprávně přemístěných nebo zadržovaných dětí.

(4) Všechny členské státy Unie jsou smluvními stranami Haagské úmluvy z roku 1980.

(5) Unie vyzývá třetí státy, aby přistoupily k Haagské úmluvě z roku 1980, a podporuje její řádné provádění svou účastí, spolu s členskými státy, mimo jiné ve zvláštních komisích pravidelně organizovaných Haagskou konferencí o mezinárodním právu soukromém.

(6) Společný právní rámec uplatňovaný mezi členskými státy Unie a třetími státy by mohl být nejlepším řešením citlivých případů mezinárodních únosů dětí.

(7) Haagská úmluva z roku 1980 uvádí, že se uplatňuje ve vztazích mezi přistupujícím státem a těmi smluvními státy, které prohlásí, že s přistoupením souhlasí.

---

[5] Úř. věst. C , , s. .

[6] Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. L 338, 23.12.2003, s. 1).

(8) Haagská úmluva z roku 1980 neumožňuje organizacím pro regionální hospodářskou integraci, jako je Unie, stát se její smluvní stranou. Unie proto nemůže k úmluvě přistoupit ani nemůže uložit prohlášení o přijetí přistupujícího státu.

(9) V souladu s posudkem 1/13 Soudního dvora Evropské unie spadají prohlášení o přijetí v rámci Haagské úmluvy z roku 1980 do výlučné vnější pravomoci Unie.

(10) Gruzie uložila dokument o přistoupení k úmluvě z roku 1980 dne 24. července 1997. Úmluva vstoupila v Gruzii v platnost dne 1. října 1997.

(11) Všechny dotčené členské státy, s výjimkou Dánska, Lucemburska a Rumunska, již přistoupení Gruzie k Haagské úmluvě z roku 1980 přijaly. Gruzie přijala Bulharsko, Estonsko, Lotyšsko, Litvu a Maltu. Posouzení situace v Gruzii vedlo k závěru, že Lucembursko a Rumunsko jsou s to přijmout v zájmu Unie přistoupení Gruzie v souladu s podmínkami Haagské úmluvy z roku 1980.

(12) Jižní Afrika uložila dokument o přistoupení k úmluvě z roku 1980 dne 8. července 1997. Úmluva vstoupila v Jižní Africe v platnost dne 1. října 1997.

(13) Všechny dotčené členské státy, s výjimkou Lucemburska a Rumunska, již přistoupení Jižní Afriky k Haagské úmluvě z roku 1980 přijaly. Jižní Afrika přijala Bulharsko, Estonsko, Lotyšsko, Litvu a Maltu. Posouzení situace v Jižní Africe vedlo k závěru, že Lucembursko a Rumunsko jsou s to přijmout v zájmu Unie přistoupení Jižní Afriky v souladu s podmínkami Haagské úmluvy z roku 1980.

(14) Lucembursko a Rumunsko by proto měly být oprávněny v zájmu Unie uložit svá prohlášení o přijetí přistoupení Gruzie a Jižní Afriky za podmínek stanovených v tomto rozhodnutí. Ostatní členské státy Unie, které přistoupení Gruzie a Jižní Afriky k Haagské úmluvě z roku 1980 již přijaly, by neměly ukládat nová prohlášení o přijetí, neboť stávající prohlášení zůstávají podle mezinárodního práva veřejného platná.

(15) Spojené království a Irsko jsou vázány nařízením Brusel IIa, a proto se účastní přijímání a používání tohoto rozhodnutí.

(16) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, se Dánsko neúčastní přijímání tohoto rozhodnutí a toto rozhodnutí pro ně není závazné ani použitelné,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

1. Lucembursko a Rumunsko se tímto opravňují přijmout v zájmu Unie přistoupení Gruzie a Jižní Afriky k Haagské úmluvě ze dne 25. října 1980 o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí (dále jen „Haagská úmluva z roku 1980“).

2. Členské státy uvedené v odstavci 1 uloží do dne … [dvanáct měsíců ode dne přijetí tohoto rozhodnutí] prohlášení o tom, že v zájmu Unie přijímají přistoupení Gruzie a Jižní Afriky k Haagské úmluvě z roku 1980, a to v tomto znění:

„[*Plný název ČLENSKÉHO STÁTU] prohlašuje, že v souladu s rozhodnutím Rady (EU) 2017/...* přijímá přistoupení Gruzie a Jižní Afriky k Haagské úmluvě ze dne 25. října 1980 o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí.“*

3. Oba členské státy uvědomí Radu a Komisi o uložení svého prohlášení o přijetí přistoupení Gruzie a Jižní Afriky a sdělí Komisi znění tohoto prohlášení do dvou měsíců od jeho uložení.

Článek 2

Členské státy, které uložily svá prohlášení o přijetí přistoupení Gruzie a Jižní Afriky k Haagské úmluvě z roku 1980 přede dnem přijetí tohoto rozhodnutí, neuloží žádná nová prohlášení.

Článek 3

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 4

Toto rozhodnutí je určeno Lucembursku a Rumunsku.

V Bruselu dne

Za Radu

předseda/předsedkyně

[*] Úř. věst.: vložte prosím číslo tohoto rozhodnutí.